

καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς ἐδρας τῆς, ἀλλ' ὁ ἱεροκῆρυξ διὰ νεύματος τὴν διέταξε νὰ καθήσῃ.

— Παραβάλλετε λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τὴν κόλασιν μὲ τὸν ἀδιάκαπον πάγον καὶ τὰ χιόνια μὲ τὰ θαμβάνια, ταῖς ζάχαρες, τοὺς καφέδες, ὅπου πρέπει νὰ τὰ κουβαλῆτε μέσα καὶ νύκτα εἰς πλοῖα καὶ ποτὲ νὰ μὴ γεμίζουσιν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν παράδεισον μὲ ταῖς εὐμορφίαις του, μὲ τὴν παντοτεινὴν ζέσπην, μὲ ταῖς καθημεριναῖς διασκέδασας, καὶ μὲ τὰ νόστιμα ἐκεῖνα φαγητά, ὅπου νὰ τρώγετε καὶ νὰ γλύφετε τὰ χεῖρά σας.

— Λαρδί μου! λαρδί μου! ἐφώνησεν ἀφελῶς εἰς μαῦρος, εἰς τὸν ὁποῖον φαίνεται ὑπερήρεσεν ὁ παράδεισος.»

Δὲν γράφομεν ὑπερβολάς, διότι ὅσα δὴποτε καὶ ἂν πλάσῃ ἡ φαντασία εἶναι πάντοτε κατώτερα τῶν ἀληθῶς συμβαίνοντων ἐν ταῖς ἱεροτελεστείαις τῶν μαύρων. Διότι ὅχι μόνον ἡ ἀγωγὴ αὐτῶν παραμελεῖται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ φυλὴ διανοητικῶς εἶναι κατωτέρα τῆς λευκῆς, καὶ διὰ τοῦτο αἱ διενέξεις καὶ λογομαχίαι οὐδέποτε μεταξὺ αὐτῶν ἀπολείπουσιν. Εἰς τοιοῦτον μάλιστα θαμνὸν πολλάκις φθάνουσιν, ὥστε ὁ ἱεροκῆρυξ μὴ δυνάμενος νὰ καταπαύσῃ τὰς πολυτάρχους συζητήσεις τῶν περιέβη τὸν ἄμβωνα καὶ τὴν ἐτέραν τῶν κνημῶν μετεωρίσας, στενωρίζα τῇ φωνῇ ἐπέταττε σιωπὴν, συνοδεύων τοὺς ὀργίλους λόγους δι' ἀκαταπάστων χειρονομιῶν.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΦΕΝΙΜΟΡΟΣ ΚΟΥΠΕΡ

Ὁ Φενιμόρος Κούπερ ἐγεννήθη τὴν 15 Σεπτεμβρίου 1789 ἐν Βούρλιγκτων τῆς ἐν Ἀμερικῇ Νέας Ὑόρκης. Περαιώσας τὰ ἐγκύκλια μαθήματα εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ναυτικὸν ὡς δόκιμος (midshipman) διὰ τὸν πρὸς τὰς περιηγήσεις ἑρωτά του μάλλον, ἢ τὴν πρὸς τὴν ναυτικὴν κλίσιν. Αἱ κατὰ τὸ ναυτικὸν στάδιον ζωηραὶ ἐντυπώσεις ἐπηρέασαν τὰ μάλιστα τὸν νεανίαν Κούπερ, ἀργότερον πολλὰ τοιοῦτου εἶδους ἀντικείμενα πραγματευθέντα ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων οἰκειωθεὶς μετὰ τοῦ Ωκεανοῦ περιέγραψεν, ὡς οὐδεὶς ἕτερος, τὰς ὑψηλὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ ποικίλα θεάματα τοῦ

ῥωμαντικοῦ ἐκείνου βίου. Ἐνταῦθα διοράται τὸ μεγαλύτερον τοῦ Κούπερ πλεονέκτημα· ὁ ὠκεανός, αἱ θαυμάσιαι καὶ τρομεραὶ αὐτοῦ φάσεις, ὁ βίος τοῦ παλαιόντος πρὸς τὸ μέγα στοιχείον ναύτου, ἡ προσήλωσις καὶ ὁ φόβος, ἡ ἀπόλαυσις καὶ ἡ πάλιν αὐτοῦ, ἡ ἄπειρος ποικιλία τῶν εἰδῶν, διεγράφησαν θαυμασίως ὑπὸ τοῦ Κούπερ.

Ἐν 1810 ἐγκατέλιπε τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν μετ' ὀλίγον ἐνυμφεύθη καὶ κατεστάθη ἐν πρώτοις μὲν εἰς Βίγκεστερ πλησίον τῆς Νέας Ὑόρκης, ἔπειτα δὲ διαρκῶς εἰς Κούπερστον θελκτικὴν διαμονὴν ἀνέγκουσιν εἰς τὸν πατέρα του καὶ κειμένην ἐπὶ τῶν ὄχθων τῆς λίμνης Ὀτσεγάς. Λόγοι ὑγείας τὸν ἠνάγκασαν ἵνα περιέλθῃ ἐν ἔτει 1826 τὴν Εὐρώπην, καὶ μετὰ μικρὰν ἐν Ἀγγλίᾳ διαμονὴν διωρίσθη πρόξενος τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν εἰς Λυόν· Ἀργότερον μετέβη εἰς Ἀρέσδην, καὶ ἀφοῦ διῆλθε τὴν Ἑλβετίαν καὶ Ἰταλίαν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀμερικὴν (1831.)

Τὸ πρῶτόν του μυθιστόρημα ἡ *Προσοχὴ* δὲν ἐφάνη ὑποσχόμενον πολλὰ περὶ τοῦ τέως ἀφανοῦς Κούπερ. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (1824) ἐδημοσίευσεν τὸν *Κατάσκοπον* (The Spy), εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἐπιφανὴς μυθιστοριογράφος ὀφείλει τὴν πρώτην φήμην του. Μετὰ τὴν δημοσίευσιν πολλῶν ἄλλων μυθιστορημάτων ἔγραψεν ἐν ἔτει 1826 τὸν *Τελευταῖον τῶν Μοϊκανῶν* (The last of the Mohicans) γενικῶς θεωρούμενον ὡς τὸ ἀριστοῦργημα του. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ τούτου ὁ Labedollière, ὅταν περιγράφῃ τὰ ἔθνη τῆς πατρίδος του, ὅταν εἰκονίζῃ τὴν πάλιν τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆς ἀγρίας καταστάσεως, ὅταν μεταφέρῃ τὸν ἀναγνώστην ἐν μέσῳ τῶν παρθένων τῆς Ἀμερικῆς δασῶν, τότε ὁ Κούπερ εἶν' ἀληθῶς ὑπέρτερος πάντων ὡς μυθιστοριογράφος καὶ περιγραφικὸς ποιητής. Ὁ τελευταῖος τῶν Μοϊκανῶν εἶναι ἀριστοῦργημα, κλασικὸν καταστὰν εἰς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκάς γλώσσας. Εἶνε ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων, ἅτινα ἀπὸ τῆς ἐμφανισεώς των καθίστανται δημοτικὰ ἀναγιγνωσκόμενα καὶ ἐκτιμώμενα ὑφ' ὅλων τῶν κλάσεων, καὶ μεταβιβάζόμενα, ὡς ἀφθάρτα μνημεῖα, εἰς τὰς μελλούσας γενεάς.

Ὁ Κούπερ, ἀφοῦ ἔγραψε καὶ πολλὰ ἕτερα μυθιστορήματα ἀπέβησε τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1854 εἰς τὸ ἐν Κούπερστον κτῆμά του. Ὀλίγας μετὰ τὸν θάνατόν του ἡμέρας, συνέστη ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Βασιγκτῶνος Ἴρβιγγ, πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ μνημείου του.

Τὰ μυθιστορήματα τοῦ Κούπερ μετεφράσθη

σαν εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς γλώσσας, μὴδ' αὐτῆς τῆς περσικῆς ἐξαιρουμένης.

Ὁ Κοῦπερ ἐπωνομάσθη Βάλτερ Σκὼτ τῆς Ἀμερικῆς τοῦ ὁποίου ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν γονιμότητα καὶ τὸ τολμηρὸν τῶν ἰδεῶν.

Ἡ Χρυσάλλις πιστεύει ὅτι θέλει εὐχαριστήσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς δημοσιεύουσας ἐν παραρτήματι μετὰφρασιν τοῦ ἀριστοουργήματος τοῦ Κοῦπερ « Ὁ τελευταῖος τῶν Μοϊκανῶν. »

ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

τινῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐκθέσει ὑπὸ Κυρίου Κ. Σάθα.

Συγχαίρομεθα τὸν Κύριον Κων. Σάθαν, ὅτι εὐδοκίμησεν ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ περὶ εὑρέσεως χειρογράφων ἑλληνικῶν, ἐπισκεφθέντα ἐσχάτως πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν Ζακύνθον. Ὡφείλεν ὅμως ὁ Κύριος οὗτος ἐν τῇ ἐκθέσει πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῇ Χρυσάλλιδι (φυλλάδιον 65) νὰ χρησθῇ, ἀντὶ τοῦ εὗρον ἐν Ζακύνθῳ, καλλίτερον τὴν λέξιν παρέλαβον. Διότι ἅπαντα τὰ ἐν Ζακύνθῳ χειρογράφα δὲν εἶναι ἄγνωστα, καὶ ἀποκείμενα ἐν παραθύστῳ, ὥστε αὐτὸς ἀνιχνεύσας εὗρεν ἐκ τοῦ τυχόντος. Αὐτὰ ἐδόθησαν αὐτῷ παρ' ὑποκειμένων, ἅτινα οὐ μόνον διασώζουσιν ὡς οἰκογενειακὸν κτῆμα, ἀλλὰ καὶ ἱκανῶς ἐδαπάνησαν, καὶ ἐκοπίασαν πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῶν καὶ ἀντιγραφῇ. Τῷ ὄντι ἐγὼ ὁ ὑποφαινόμενος Χιώτης τρὶς ἀποδημήσας εἰς Ἰταλίαν πρὸς ἀνιχνεύσιν ἐγγράφων, ἐφ' ὧν βασιζώ τὴν ἱστοριογραφίαν τῆς πατρίδος μου καὶ τῆς Ἑπτανήσου, ἐξώδευσα ἱκανὰ ἐξ ἰδίων μου, καὶ ἐκοπίασα πρὸς συλλογὴν αὐτῶν. Τὰ πλεῖστα τῶν χειρογράφων, τὰ ὅποια ἀναφέρει ὁ Κύριος Σάθας ὡς εὑρεθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ζακύνθῳ, ἐγὼ εὗρον παρὰ ταῖς πλουσίαις βιβλιοθήκαις καὶ ἀρχειοφυλακαίαις Βενετίας, Τορίνου, Μιλάνου, Πάδοβας, Βερώνης, Γένοβας, Σιένης, Φλωρεντίας, Νεαπόλεως καὶ Ῥώμης καὶ ἀντέγραψα αὐτά. Καὶ ἐκ μὲν τῆς ἐν Τορίνῳ Βασιλικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Πανεπιστημίου ἔλαβον τὸ χρονικὸν Μονεμβασίας περὶ ἐπισκοπῆς αὐτῆς καὶ εἰσβολῆς τῶν Ἀθάρων εἰς Στερεὰν καὶ Πελοπόννησον. Ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης παρέλαβον ὅλους τοὺς κώδικας Ἀλεξάνδρου Νερούλη, οὗ τὴν χρονικὴν σημείωσιν περὶ ἀλώσεως Κορώνης καὶ βοήθειας Ἀνδρέου Δωρία ἀντιγράψας δημοσιεύω ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑπτανήσου. Ἐκ τῆς ἰδιαίτερας βι-

βλιοθήκης τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ ἐξήγαγον ἀντιγράψας τῇ συνεργείᾳ τοῦ ἐκεῖ βιβλιοφύλακος ἱππότου Πρόμου τὸ ποιήμα περὶ Μποῦα ὑπὸ Κορωναίου, ὃ ὁ Κύριος Σάθας ὁλόκληρον ἀντέγραψε, λαθὼν τῇ συνεργείᾳ τοῦ Κυρίου Π. Λάμπρου. Σημειώσεις μου δέ τις Ἰταλιστὴ ἐπ' αὐτοῦ διασωζόμενη μαρτυρεῖ τὸ γνήσιον τοῦ Ζακυνθίου ποιητοῦ ὄνομα, ὃ καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς δὲν ἔλειψε νὰ ἐκδηλώσῃ ἐρυθροῖς γράμμασιν. Ἐν δὲ τῇ Ἀμβροσιανῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Μιλάνου εὗρον τὸν α' κώδικα τοῦ Β' μέρους τῶν ἀποδημιῶν τοῦ Νουκίου εἰς Ἰταλίαν, ὅστις εἶναι μέχρι τοῦ νῦν ἀνέκδοτος· διότι τὸ πρῶτον αὐτῶν μέρος εὑρεθὲν ἐν τῇ Βοδλεγιανῇ βιβλιοθήκῃ ἐδημοσιεύθη ἐν Λονδίνῳ, ὡς εἶδον ἐρευνῶν τὴν Μαρκιανὴν τῆς Βενετίας. Ἐκ τοῦ δευτέρου ἀντέγραψα τὰ περὶ πολιορκίας Κερκύρας ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Σουλεϊμάνου. Τοῦ Παχωμίου τοῦ Ρουσάνου τοὺς κώδικας ἀπήντησα ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ, καὶ ἀντέγραψα ἐξ αὐτῶν πλεῖστα, ἃ ἐδημοσίευσα ἐν τῷ Β' τόμῳ τῶν ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων Ζακύνθου. Ὁ δὲ Μιγγαρέλης ἐν τῇ καταλογῇ τῶν Νανιανῶν κωδίκων καὶ οἱ μακαρίται Κ. Οἰκονόμος καὶ Ἀν. Μουστοξύδης κατεχώρησαν τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐν οἰκείοις πονήμασιν. Πονήματα τοῦ Ρουσάνου σώζονται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ζακύνθῳ μονῆς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τῶν Ἐγκλημνῶν, ἔνθα διήλυσεν ὁ Ρουσάνος. Ἐξ αὐτῶν ἀντέγραψεν ὁ Κ. Σάθας ἐνώπιον τοῦ ξενίσαντος αὐτὸν Σεργίου Ῥαφτάνη. Ὑπὲρ τὰ δισχίλια ἐγγραφα ἀφορῶντα τὴν ἱστορίαν Ἑλληνικῶν χωρῶν κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ἀντέγραψα ἐκ τῶν ἀρχειοφυλακείων τῶν φράρων τῆς Βενετίας, Σιένης Βερώνης, Πάδοβας, Βικεντίας, Γένοβας, Νεαπόλεως, Μεσσήνης καὶ Κατάνης ἃ ἐδειξα τῷ διασημῷ συγγραφεῖ τῶν Μεσαιωνικῶν τῆς Ἑλλάδος Καρόλῳ Χόπφ, καὶ γινώσκει ὁ ἐν Κερκύρᾳ καθηγητὴς Ῥωμανὸς καὶ ὁ ἐν Ἰταλίᾳ διατρίβων Σπ. Ζαμπέλης καὶ οἱ καθηγηταὶ Μούλερ καὶ Κων. Ἀσώπιος. Πλεῖστα δὲ χειρογράφα Κατηλιανοῦ, Μαργουνίου, Ἐπάρχου, Καθασίλα, Κορινθίου, Βαλσάμου Λασχάρεως, Σαήρου, Μαυρομάτου τοῦ Κερκυραίου, Καρτάνου Χρυσοβέργη, Παπαδοπούλου, Ἀῖα Καλογερά, Κούρσοιλα, Ζυγομαλᾷ Ληστάρχου, Δεβαρῆ, Σοφιανοῦ, Δοξαπατρὶ εὐρὼν διασωζόμενα ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῇ τε Λαυρεντιανῇ καὶ Ῥικαρδιανῇ τῆς Φλωρεντίας, τῇ Βατικανῇ τῆς Ῥώμης, τῇ Μαλαβικιανῇ καὶ τῇ Βορβονικῇ τῆς Νεαπόλεως, καὶ τῇ δημοσίᾳ τῆς Ρεδένης ἀντιγράψας κατέχω. Περὶ πάντων τού-